

4. ZOEK NAAR VERIFICATIE

Zoals je weet is de content die door generatieve AI is gemaakt niet echt, ook al klinkt het en ziet het er nog zo realistisch uit.

Tip: Online afbeeldingen, video's en teksten die intense emoties zoals angst, walging, ontzag, woede en bezorgdheid oproepen, hebben de grootste kans om viraal te gaan. Deze zeer emotionele content is ook een effectieve manier om clicks te genereren en desinformatie te verspreiden. AI-tools kunnen helpen om de viraliteit van content te vergroten. Let op je eigen reacties en zie deze gevoelens als een teken dat je meer tijd nodig hebt om te controleren of dat wat je ziet of leest wel klopt.

Je kunt vertrouwen op wereldwijde instanties, zoals het International Fact-Checking Network, om erachter te komen welke bronnen extra zorgvuldige controle doen op de informatie die zij publiceren. Zoek op de Signatories-pagina (ifcncodeofprinciples.poynter.org/signatories), naar jouw land om te zien welke bronnen op de lijst staan. **Nieuwscheckers.nl**, **Isdatechtzo.nl** en **Factcheck.vlaanderen** zijn waardevolle bronnen voor lezers in Nederland en België.

Maar wacht even, dat is nog niet alles! Er valt nog zoveel meer te zeggen over AI. De Data Detox Kit bevat veel handleidingen over AI en andere onderwerpen zoals gegevensbescherming, digitale veiligheid, virtueel welzijn, online desinformatie en meer.

Ontdek meer op <https://datadetoxkit.org/nl> en <https://datadetoxkit.org/nl/ai>

Een product van

**TACTICAL
TECH**

Vertaling: KB nationale bibliotheek

Mogelijk gemaakt door

European **MEDIA AND
INFORMATION** Fund

Managed by
Calouste Gulbenkian Foundation

D A T A
D E T O X
K I T

WAT IS DE HYPE ROND AI?

'AI' is een modewoord geworden dat wordt gebruikt om allerlei soorten tools (hulpmiddelen) en toepassingen te beschrijven, van virtuele assistenten tot deepfake-generatoren.

Er wordt veel aandacht besteed aan de leuke of creatieve kanten van deze nieuwe tools... maar wist je dat AI ook achter veel onmisbare systemen zit die belangrijk zijn voor ons dagelijks leven, zoals werk, gezondheidszorg, onderwijs, wetshandhaving en nog veel meer?

AI-tools maken sommige systemen een stuk sneller. Maar dat betekent ook dat het de snelheid en effectiviteit van andere dingen verhoogt, waaronder online schadelijke praktijken zoals desinformatie, oplichting en persoonlijke intimidatie... zelfs beïnvloeding op hoe mensen moeten stemmen.

Terwijl je deze Data Detox-gids leest, krijg je meer inzicht in AI en zie je dat deze hype ook hele vervelende gevolgen kan hebben.

Laten we beginnen!

1. AI BEGRIJPELIJK MAKEN

AI begrijpen hoeft geen hogere wiskunde te zijn. Sommige mensen praten over AI alsof het magie is, maar 'artificiële intelligentie' (kunstmatige intelligentie) is gewoon een machine.

Wist je dat? AI verwijst naar een verscheidenheid aan tools die ontworpen zijn om patronen te herkennen, problemen op te lossen en beslissingen te nemen met een veel grotere snelheid en op een veel grotere schaal dan mensen dat kunnen. De mensen die deze machines creëren, maken ook de regels waar die machines zich aan moeten houden: "Doe dit, maar doe niet dat".

Als mensen over AI praten, kan het over veel verschillende dingen gaan. Bekijk enkele voorbeelden van AI-tools die heel populair zijn:

- **Tekstgeneratie-tools (bijv. ChatGPT, Claude)** creëren content op basis van bepaalde trefwoorden (of 'prompts') die jij bepaalt. Ze worden getraind op grote hoeveelheden tekst van het internet, van verschillende mate van kwaliteit.
- **Beeldgeneratie-tools (bijv. Dall-E, Canva)** maken foto's of video's op basis van bepaalde trefwoorden die jij invoert.
- **Aanbevelingssystemen** laten content zien waarvan ze 'voorspellen' dat de kans groot is dat je erop klikt of een interactie mee zult hebben. Deze systemen werken op de achtergrond van zoekmachines, sociale media feeds en 'automatisch afspelen' op YouTube.

Een product van

**TACTICAL
TECH**

Mogelijk gemaakt door

European **MEDIA AND
INFORMATION** Fund

Managed by
Calouste Gulbenkian Foundation

2. VOEL HET GEWICHT VAN AI

Hoewel AI-tools misschien 'virtueel' aanvoelen, hebben ze een echte impact op de fysieke omgeving.

Wist je dat? De gebouwen waarin de servers staan die AI en het internet aandrijven, worden 'datacenters' genoemd. De servers worden zó heet dat er de hele dag door airconditioners moeten draaien. De servers en koelleidingen produceren veel lawaai en verbruiken veel land, water en energie.

Datacenters zijn slechts één fysieke vorm van AI. Andere voorbeelden zijn mijnbouw, productie en afvoer van apparaten, servers, satellieten, onderzeese internetkabels en andere onderdelen.

3. WEES JE BEWUST VAN SYNTHETISCHE MEDIA

Als mensen het hebben over AI, gaat het vaak over generatieve AI en de output daarvan: synthetische media. Dit zijn teksten, afbeeldingen, video's en audio die door AI-tools worden gegenereerd.

Tip: Zoek naar voorbeelden van synthetische media om beter te begrijpen hoe realistisch door AI gegenereerde afbeeldingen, video's en stemklonen kunnen zijn. Je kunt jezelf testen met een quiz zoals [AIGeneratedorNot.com](https://www.aigeneratedornot.com/) (EN). De resultaten zullen je misschien verrassen!

Als je de synthetische mediawereld induikt, kun je al snel onveilige content tegenkomen. Wees daarom voorzichtig met wat je genereert en waar je naar zoekt. Bovendien leggen de bedrijven achter AI-tools vaak niet duidelijk uit welke gegevens ze van je verzamelen en voor welke doeleinden. Wees dus altijd voorzichtig.

Probeer het zelf: Voer tekstprompts om AI-afbeeldingen te genereren met behulp van gratis tools zoals [Perchance.org](https://perchance.org/) om ze in actie te zien. Je kunt hier een beschrijving typen van wat je wilt zien, bijvoorbeeld 'kat met rode sjaal'. Vervolgens klik je op 'genereren'.

Nu je voorbeelden van synthetische media hebt gezien, begrijp je misschien waarom mensen er zo makkelijk in trappen?

